

lem.
den f 2.25.
f 1.75 in tien
n a 17½ cent.

LEN

Amsterdam.

OPEN

f 3.75
CENT

NIS

ampen
RK
erk naar
inselen

Czn.
Grondingen.
maai. Prijs
f 2.90.

siteit.

tol. faculteit):
te Leeuwarden
te Heinkens-
muel f 9.9044;
voeteluis f 3.50;
25; te Huisum
ergum f 7.3244;
te Donkerbroek
te Drachtster
f 10.7644; te
02; te Opeinde
evale f 6.9044;
sum f 9.12; te
lara f 40.0944;
f 27.8844; te
sum f 11.5844;
tschid f 3.49;
bureau f 9.39;
14.52; te Ten
75; te Wester-
f 5.1144; te

448; te Heiden-
10; te Hinde-
5.88; te Oudega
te Stavoren
torkum f 20.12;
tijl f 5.25 en
lansel f 18.15;
een f 1.16; te
f 4.9744; te
1.35; te Anbri-
f 10.7644; te
sum f 1.05; te
14; te Zwolle
3; te Slibrecht

delecte te Tinte
Sneek f 4.25;
uit het busje
f 44.65.

heer L. A.
door den heer
sburg f 29.50;
mhove f 4.50;
te Kockenge
te Wintsum
uit Appinge-
t Marum f 2;
er f 2; door
tergraafmeester
erdam f 45.50;
Heemstra uit
te f 4; samen
te Nieuwolda
uit Somme-
1.50;
land f 1;
den heer
hem f 0.50;
os f 7.

in en Hom-
enhoven (bij
27; dito te
9; gevonden
gevonden in
3 heer F. de
3; gevonden
wijf f 2.50;
e A. f 100;
dam f 1.25;
te f 36.51;
te Garip
f 42; idem
M. Valstar
a Mr. van

ds:
oekenooien

gmeester.

De Heraut

voor de

Bereformeerde Kerken in Nederland.

Het nadrukken van den inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht.

Zondag 5 December 1915. N°. 1976.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertentieën aan de ADMINISTRATIE. Bureau: Warmoesstraat 96, te Amsterdam.
Inzendingen, die later dan Dinsdag 's namiddags te 12 uur worden ont-
vangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonnementenprijs: franco aan huis, per drie maanden f 1.20, voor België per jaar f 5.30 bij vooruitbetaling, voor het verdere Buitenland en Ned.-Indië per jaar f 6 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f —.10. Abonnementen worden aangenomen door het Bureau te Amsterdam, Boekhandelaren, Postdirecteuren enz.
Advertentieën: van 1 tot 8 regels f 1.20, voor elken regel meer f —.20. Aanvragen en vermelding van liefdegaven f —.12 per regel.

Van de Voleinding.

CLXXXIX.

ZESDE REEKS.

XII.

Gij zult mij leiden door uwen raad, en daarna zult Gij mij in heerlijkheid openen.
Psalm 73 : 24.

Zoodra ge de geschiedkundige boeken van het Oude Testament verlaat, en in den dichtlijken schat die met Job begint en met het Hooglied eindigt, de sporen der Voleinding nagaat, treft het u, op zoo geheel ander terrein als ge u bevindt. In de Pentateuch en in de geschiedboeken viel t telkens meer op, hoe bijna niets we vonden voor wat de enkele geloovigen aangaat. Van het individuele leven der geloovigen werd nauwelijks gerept. 't Ging alles in het volk als volk op. Het was om het geheel der wereld en ons menschelek geslacht te doen. Dat menschelek geslacht was nu eenmaal in volkeren ingedeeld, en sinds Abraham's roeping was onder die volken van voorheen een nieuw volk begonnen zijn levenskracht te openbaren, en dat was het volk van Israël. Heel de voorstelling die we ontvingen, was dan ook, dat dit nieuw opgetreden volk van Israël in het midden der natien van vroeger een geheel eigen plaats innam, een geheel bijzondere roeping had te vervullen, en dat de vervulling van die roeping er ten slotte op zou neerkomen, dat er van dit nieuwe, nog jonge volk van Israël een zegen Gods over alle overige volken en natien zou uitgaan. Ook na den Zondvloed stond men in deze wereld nog altoos voor de amperst dreigende gevolgen van den val. Tempering was er, maar het kwaad broedde voort, en zelfs de Gemeene Gratie had dit boze kwaad wel in zijn uitingen kunnen temperen, maar niet het kunnen wegnemen. Zoo bleef dan de breuk tusschen deze zondige wereld en den Heiligen God, en aan zichzelf overgelaten, zou er van redding nimmer sprake zijn gekomen. Nu daarentegen had God zelf uit iontere genade in het midden der vele volken een jong, nieuw volk uit de Aartsvaders doen opkomen. Aan de toekomst van dit nieuwe volk hing de toekomst der wereld. Dit nieuwe opgekomen volk van Israël was klein en onaanzienlijk voor wat de uitwendige gegevens betreft. Zijn heikracht kon niet opwegen tegen de machtige heerschers van Egypte, Babylon en Perzië of later ook van Griekenland en Rome. Zoo eischte dan het groote Godsplan, dat een bijzondere genade Gods dit kleine, gedurig door overmacht bedreigde, volk van Israël staande hield. Vandaar dat in den Pentateuch en in de geschiedboeken van het Oude Testament de aankondiging steeds weer op dit ééne neerkomt, dat God dit Israël als zijn volk tegenover de overmacht sterken zal, en ten slotte uit den boezem van dit kleine volk den zegen voor heel ons menschelek geslacht zal doen uitgaan. Het uitgaan van dezen zegen bindt zich dan aanstands aan den Koning die uit Israël zal opstaan, en als Israëls Messias den belooften zegen zal brengen. Maar ook de komst van dezen Messias, en de zegen dien hij met zich brengt, bindt zich altoos weer aan het volk als volk, en van den eenling, van den enkelen geloovige wordt nauwelijks gerept. En dit niet alleen, maar het heil dat komt, wordt bijna uitsluitend aan het uitwendig Koninkrijk verbonden. Het zal een heerlijkheid van het volk van Israël onder zijn Koning, en wel hier op aarde zijn. Van een geestelijk zich straks verliezen in hemelsche heerlijkheid wordt niet dan zijdelings gewag gemaakt. Gaat ge nu echter van de geschiedkundige in de dichtlijke boeken van het Oude Testament over, zoo verandert dit bijna geheel. Wie niet uit zijn ziel vingt en den toon van zijn zang uit zijn hart laat opklommen, is geen dichter. Vandaar dat het ook voor de dichters of zangers in Israël niet wel denkbaar was, dat ze eeniglijk voor het volk zouden zingen, en Israël zouden toejubelen, zonder ook persoonlijk door wat ze zongen aangegrepen te worden. En zoo kwam 't vanzelf, dat de profetie, die dusver alleen het volk als geheel had gegolden, zich nu op eenmaal verspersoonlijkte, en ook den enkelen geloovige tot voorwerp van zijn beschouwing koos. Hieruit is het dan ook te verklaren, dat ook thans nog de geloovigen zich veel sterker tot deze dichtelijke geschriften, met name tot de Psalmen, dan tot de geschiedboeken des Ouden Testaments voelen aangetrokken. Wat met name de Psalmist uit eigen levenservaring klaagt en treurt of looft en uitjubelt, vindt nog altoos weerklank in ons eigen hart. Het is niet zelden of de dichter der Psalmen ons eigen

hart bespied heeft, inzag wat er in omging, en nu uit ons eigen hart zijn lied zong. Juist het feit dat dit in de Psalmen op zoo geheel eenige wijze, en onder Goddelijke inspiratie geschiedde, heeft dan ook te weeg gebracht dat thans na drie duizend jaren de Psalmen Davids voor niet zoo klein deel nog altoos de zielsluiting van Gods kinderen zijn gebleven. Beter dan we het in de psalmen vinden uitgedrukt, kunnen we zelf onze zielsbeweging niet onder woorden brengen. En dit is hieraan vooral toe te schrijven, dat het klaaglied en het jubellied in de Psalmen zoo voluit individueel is. Dit nu moet wel tot een tegenstelling met de profetie omtrent het volk als volk leiden, en tegelijk de bewering doen opkomen, dat de aan het volk toegezegde toekomstige glorie daarom nog den enkelen belijder niet benedijen zou. Aangenomen toch al, dat het volk stand zou houden, en niet zou ondergaan; dat uit dit volk eens de Messias zou opdagen; en dat dan deze Messias door het zegenen van zijn volk, in later eeuwen ook andere volken zegenen zou; dit alles stilde nog het heimwee van de eigen ziel niet. Als er geen dood was, of als de dood nog, evenals bij Methusalem, een kleine tiental eeuwen kon verschoven worden, dan ja zou de hope kunnen opleven, dat men nog zelf die korst van den Messias beleven zou. Maar zoo was het na den Zondvloed niet meer. De geslachten zagen hun levensduur ingekort. 't De jaren eens menschen', zoo zong Mozes reeds in Psalm 90, 'zijn zeventig jaar, of zoo we zeer sterk zijn, tachtig jaar, en het uitnemendste van die is moeite en verdriet.' Persoonlijk vond men alzo in die zegenprofetie die over het volk was uitgegaan, geen verkwikking. Men deelde er zelf niet in. Het ging buiten het eigen hart om. En van daar toen in het hart der geloovigen die bange strijd tusschen enerzijds het heil van het volk als natie, en anderzijds de redding van de eigen ziel. Niets dan donkerheid zag men in de toekomst voor zich. Den dood eerst. En dan de Sje'ol. En voorts met zijn volk dat achter bleef, niet anders meer dan door een schaduw verbonden.

Dit moest bij de geloovigen wel leiden tot een kamp tusschen tweeërlei geheel tegenovergestelde gewaarwording, en het is die strijdige gewaarwording die de Heilige Geest als middel en instrument gebruikt heeft, om ons de heerlijke psalmodie uit het menschelek hart te doen opklommen. In de eerste profetie, die de toekomst van het volk als volk uitbeelde, was op de vreeze des Heeren en het nakomen van zijn geboden het loon gesteld van een aardschen zegen. Denk maar aan het vijfde gebod. 'Eert uwen vader en uwe moeder, opdat uwe dagen verlengd worden in het land dat de Heere uw God u geeft.' Dit nu is in het Hebreuwsch in het enkelvoud uitgedrukt. Er staat *Jam'ka*. Zoo scheen het, alsof de enkele persoon als loon voor zijn vreeze met aardsch geluk verrijkt zou worden. Hier echter stond 't niet te loochenen feit tegenover, dat tal van geloovigen, die metterdaad aan hun vader en moeder alle eere hadden bewezen, 't zij door een krijg, 't zij door krankheid, 't zij door een ongeluk, zeer vroeg wegstierven. Kinderen die allerleest jegens hun ouders waren geweest, zag men toch in niet zoo gering aantal reeds zeer jong uit dit leven wegsterven. Nu ware dit niets, zoo men, gelijk 't onder ons is, gelooven mocht dat zulke vroeg wegsterven aan de overzij van het graf in zalige genieting overgingen, maar het was onnoemelijk hard voor den Israeliet, die niet anders gehoord had, dan dat na den dood de persoon wel voort bleef bestaan, maar in een existentie van nietigheid en ellende. Hierdoor toch kwam er in het besef van de geloovigen een strijd op, dien zij niet wisten te beslechten. Vrijden Gods zagen ze voor zich en om zich heen, die voorspoed en weelde in dit leven genoten, en zelve ondervonden ze, hoe nauwgezet ze ook den dienst van hun God waarnamen, vaak niets dan jammer en ellende, en zagen zich soms reeds in jongeren leeftijd op het doodsbed geworpen. En ja, er was dan wel een voortdurend van het bestaan na het sterven, maar dit voortbestaan was als een schimmenleven, en werd voortgezet onder de verschrikking van helse bedreiging. Deze twee stonden dus lijnrecht tegenover elkander. De betuiging van de Wet was: Dient uw God in vreeze, en vrede, ja weelde, zal op aarde uw deel zijn. En praktisch zagen ze in de feiten 't voor zich, hoe juist de Goddeloosheid soms welvaart genoten, terwijl de geloovigen in drak verkwijnden; en moest men hierbij nu aannemen, dat 't na den dood niets dan een schimmenleven voor de enkele per-

sonen zou zijn, hoe kouder dan nog recht in Gods beschikking zijn. Daarbij kwam, dat de geloovigen in die eeuwen een veel stiller leven leidden dan wij thans. De afleiding was zooveel minder. Hun lange avonden werden door niets gestoord. Lector hadden ze bijna niet. Wie niet deelnam aan de drinkgelagen, maar thuis zijn avonden sleet, verzonk alzo vanzelf in gepeins. Ze overdachten dien bangen strijd van hun existentie. Ze konden er geen oplossing voor vinden. En zoo is toen uit dit vaak somber gepeins een stemming opgekomen, waarover de Heilige Geest zijn lichtstralen liet glinsteren, en zoo de psalmodie aan Gods Kerk schonk.

De uitdrukkingen waarin de psalmist zijn klachten uitstort, zijn soms zoo krachtig. In Psalm 49 : 13 heet 't, dat de mensch, als hij sterft, 'wordt gelijk als de beesten die vergaan'. Zelfs herhaalt de psalmist het in vs. 21, als hij zegt: 'De mensch, die in waarde is, en geen verstand heeft, wordt gelijk als de beesten die vergaan'. In Psalm 104 : 29 lezen we: 'Neemt Gij hun adem weg, zij sterven en zij keeren weder tot hun stof'. Het vooruitzicht van het sterven drukt daarom zoo bang. Het was een uitgedreven worden uit het land der levenden, een scheiden van het levenslicht, een verbaning van voor Gods aangezicht, een afgesneden zijn door zijn hand, een overgegeven worden aan de vergeetheid, een weggeworpen worden als een onnut vat. En vooral voor den geloovige was het sterven daarom zoo jammerlijk, omdat het hem het loven van zijn God onmogelijk maakte, daar in het sterven ook de stem verstommen zou. Vandaar, dat de vreeze voor den dood het hart verschrikte, en het schier was of alle uitzicht 'verdonkerd werd'. Het zijn niet alleen tonen van klagende troosteloosheid die de ziel aangripen, maar in dit alles spreekt de zonde mee, die de ziel schuldigh voor God stelt, en juist hierdoor de verschrikkingen van den dood en van wat daarna komt, nog banger op het hart doet drukken. In Salomo's Prediker spreekt zich deze gewaarwording bijna nog droever en pijnlijker uit. 'Wat de kinderen der menschen wedervart, dat wedervart ook de beesten, en eenerelei wedervart hun beiden. Gelijik die sterft, zoo sterft deze, en zij allen hebben eenerelei adem; en de uitnemendheid der menschen boven de beesten is geen; want allen zijn zij ijdelheid' (III : 19). 'Een kwaad dat krankheid aanbrengt, is het, dat hij in alle manier, gelijk hij gekomen is, alzo heengaat, en wat voordeel is het voor hem, dat hij in de wereld gearbeid heeft?' (V : 15). En zelfs Salomo drukt het dan nog getemperd uit, zoo ge 't geen hij in beeld brengt, vergelijkt met wat de Lijder der oudheid, de hartstochtelijke Job, ten beste geeft. Voor hem schiet de taal in woorden te kort, om ten volle uit te drukken hoe de vrome ziel als stukgeworpen wordt, zoo hij er in inleefte hoe God zijn vromen knecht bejegend heeft: al zijn bezit is verloren, zijn kinderen zijn verloren, hij zelf is door de smartelijkste plage in zijn vleesch aangetast, en dan nog zijn vrouw die hem bespot, en zijn vrienden die hem op den aschhoop komen tergen met hun bitter verwijt.

Maar hierin ligt nu de triomf, dat in weerwil van deze jammerkreten, die ge u niet sonderder en donkerder denken kunt, toch uit den ondergrond van het hart ten slotte een geheel andere toon opklimt, die immers in den jubelen voor God grijpt naar de heerlijkheid. Ook als het hart geknakt en gekrenkt in jammer en ellende ondergaat, kent de Schrift, onder dit besef in 't hart, nog een diepere gewaarwording in de nieren. En nu is het in deze nog diepere existentie van het zielsleven, dat de Heilige Geest in den geest des geloovigen indringt, hem zijn band aan zijn God doet gevoelen, en hem uit dit zalige besef van Gods nabijheid zegerig over zijn jammer doet heenkomen. Psalm 73 geeft in 't lied van Asaf hiervan de rijkste ontplooiing. Asaf toch erkent, dat zijn voeten bijna waren uitgegleden, toen hij zag op den voorspoed der goddeloos, en zich ergerde aan de droefenis van Gods kinderen. Toen was zijn hart gezwollen, en waren zijn nieren geprikkeld. Maar dit was een zondige staat. 'Hij was toen onvermilt en wist niets, en stond op een lijn met een groot beest.' Doch dit duurde niet. De werking des Geestes drong ten slotte in zijn ziel tot in den diepten ondergrond door, en toen, zoo betuigt hij, was 't zoo heel anders in mij: 'Ik zal voortdurend bij U zijn. Gij zult mij leiden door uw raad, en daarna zult Gij mij in heerlijkheid opnemen'. Ten slotte jubelt 't dan ook in zijn hart: 'Wien heb ik nevens

U omhoog? Nevens u lust mij ook niets op de aarde'. En al bezwijkt zijn vleesch en zijn hart, zoo blijft God zijn deel in eeuwigheid. Zijn heerlijk lied sluit dan ook met de volzalgige gedachte: 'Mij aangaande, het is mij goed nabij God te wezen. Ik zet mijn vertrouwen op den Heere HEERE!'. Zoo worstelt de geheiligde ziel door den dood en de Sje'ol heen, en leeft ten slotte geheel op in het heilig besef, dat er toch ook na den dood en in de verblijfsplaats der gestorvenen een scheiding moet zijn tusschen hen die in God afsterven, en die anderen die Gode ten vijand waren. Hij ziet van verre de heerlijkheid komen, en een ongeziene Geest in hem betuigt het, dat in die heerlijkheid die komt, ook voor hem een volk der genade zal zijn. Het is bij Asaf juist zooals in Davids psalm, die het cijfer van 139 draagt. Ook in dien psalm bruist de harstocht. 'Zou ik niet hater, Heere, die u hater?' maar het slotvers van dit hoogsteinde lied is: 'Doorgedronk met u, o God, en ken mijn hart; beproef mij en ken mijn gedachte. En zie of bij mij een schadelijk weg zij, en leid mij op den eeruigen weg'.

Bij Job spreekt dit nog sterker, vooral in Job XIX : 25. Er wordt, gelijk bekend is, over de uitlegging van dit vers zeer verschillend geoordeeld, maar ook al mag er niet de volle betekenis aan worden toegekend, die men er een eeuw na eeuw aan gehecht heeft, toch blijft de betuiging van Job in dit vers van hooge beduidenis. Hij voelt zich op 't uiterste geprangd. Job is wreed en bitter onder zijn noodlot bezweken. Ten slotte verviel hij in zelfverloofing. En zijn dusgenaamde vrienden stonden bovendien nog de kalnte van zijn innerlijke overdenking en tergen hem door hun bitter verwijt. Dat bitter verwijt was van hen natuurlijk. Ook zij stonden nog muurvast in de overweldigende gedachte, dat vroomheid reeds hier op aarde door geluk en weelde gekroond wordt, en dat in harden tegenspoed stevig bewijs school, dat de veel geplaagde een verborgen zondaar voor God was. Zoó was toen de algemeene publieke opinie. Schier een ieder beleed 't zoo, en het was niets vreemds, dat Elifaz, Bildad en Zofar het evenzo aan Job voor hielden. Job voelde, waarom ze zoo en niet anders mochten spreken, en dit juist bracht hem in twist met zijn God. Immers, hij had zijn God gevreesd en gediend, en zie, 't kwaad dat hem nu als vernietigd had, was hem toch van zijn God toegekomen. Die krankheden, die verwoestingen, die vijandelijke aanvallen, die heel zijn gelukkige positie verwoest hadden, waren hem toch van dienzelfden God toegekomen, dien hij steeds gevreesd had. Dit kon geen recht zijn. En vandaar het proces, dat hij zijn God aandeed. Toch voelt hij ook weer, dat er in God geen onrecht zijn kan. En zoo raakt hij toegewrongen in zijn zelfbesef. Het kon zoo niet, en toch omklemt het hem aldoor. Doch neen, eindelijk, eindelijk dringt er toch uit zijn ziel, diep als uit zijn nieren, een geheel andere overtuiging door, en nu gaat 't van zijn lippen: 'Want ik weet, mijn Verlosser, mijn Goel, leeft, en zal ten laatste over het stof opstaan, en als zij (d.w.z. die jammer) na mijn huid dit doorknaagd zullen hebben, zal ik uit mijn vleesch God aanschouwen.' Hierin nu las men van oudsher een klare profetie van de wederopstanding des vleesch. Job toch zou niet alleen God aanschouwen, maar hij zou God, na zijn sterven, en toch uit zijn vleesch aanschouwen. Hierin zou dan liggen, dat hij na zijn sterven in zijn lichaam herleven zou, en alsdan in dit nieuwe zinnelijke leven zijn God weer aanblijden kon. Sinds echter is men van vele zijden tegen deze vertaling gekomen, en verstaat 't nu meest zoo, dat hier van de opstanding des vleesch geen sprake zou zijn. Ook al zwicht men nu hier niet voor, toch voelt ieder, dat een zoo gewichtige profetie, die eenig in de Psalmodie blijft, toch moeilijkgevoeld kan worden op één enkelen tekst, waarover, wat de uitlegging aangaat, zoo uiteenlopend gedacht wordt. Ook wij willen daarom uit dit heerlijke woord van Job niet meer afleiden, dan er zekelijks in ligt. Ook dan echter blijft deze uitspraak van Job van hooge betekenis.

Dat hij God zal zien, is er dan toch niet uit weg te nemen. Ook de hoogleeraar Delitsch in zijn meesterlijke commentaar vertaalt het dan toch: 'Und nach meiner Haat, alsoo zerfetzt, und ledig meines Fleisches, werd ich schauen Jehovah!'. En zoo blijft dan toch de triomfkreet van het geloof die hier door de banden van jammer en dood heenbreekt.

1) En na mijn huid, alzo verwrongen, en be-
roofd van mijn vleesch, zal ik God aanschouwen.

Aan dezen eersten trek, die in de profetie der Psalmodie zoo opmerkelijk uitkomt, voegt zich nu in het Messiaansche een tweede gewichtige trek toe. Dusver bleek ons, hoe er vóór alle ding een profetie is, die op het volk als volk ziet en van een zegen door Israël over alle volken spelt, en daarna zagen we, hoe in de poëtische voorzeggingen ten slotte het heil ook voor de enkele geloovigen doorbreekt. Thans echter komt hier nu nog bij, dat de geest van den Messias als invlams in den geest van den zanger, en als door hem en in zijn woord de geloovigen des Heeren toesprekt. Sterk sprekend was reeds de betuiging in Psalm 17 : 15, als de zanger betuigt: 'Ik zal uw aangezicht in gerechtigheid aanschouwen, ik zal verzadigd worden met uw beeld als ik zal opwaken'. Maar veel duidelijker nog spreekt hooger subject in wat we lezen in Psalm 16 : 8—11, waar de psalmist aldus zijn zielsbedenken uitstort: 'Ik stelde Hem gedurig voor mij; omdat Hij aan mijn rechterhand is, zal ik niet wankelen. Daarom is mijn hart verblijd en mijn eer verheugt zich. Ook zal mijn vleesch zeker wonen. Want gij zult mijn ziel in de hel niet verlaten. Gij zult niet toelaten dat uw Heilige de verderving zie. Gij zult mij het pad des levens bekend maken; verzadiging der vreugde is bij uw aangezicht; liefdelijken heden zijn in uw rechterhand eeuwiglijk. Al behoeft toch niet geloofend te worden, dat de Psalmist ook hier tot op zekere hoogte van zichzelf kon jubelen, toch heeft de Kerk van oudsher gevoeld, dat dit woord in zijn volle kracht toch niet anders dan een Messiaansche belijdenis kon zijn. Dit nu kan niet zoo verstaan, alsof de Psalmist terugtrad, opdat de Christus door zijn geest zelf getuigen zou. Veeleer moet hier gerekend met de versneling, die als van zelf in den Psalmist kon plaats hebben, toen de Heilige Geest hem in de Messiaansche gedachte inleidde, zoodat Psalmist en Messias als één werden in de uiting, en nu ten slotte de Psalmist neerschreef en zong, wat in volle betekenis alleen uit den Christus kon opkomen. Juist daarom echter staat zulk een als overgeleide uiting zoo hoog, naarden ze toont, hoe reeds toentertijd de Christus ook voor den persoonlijk geloovige een heilige Bezieler kon zijn.

Dit Messiaansche nu komt gedurig in de Psalmodie terug. Reeds in Psalm II danken we voor de heerlijke betuiging van den Vader aan den Zoon: 'Ik heb toch mijn Koning gezalfd over Sion, den berg mijner heerlijkheid', en voor de heerlijke repliek daarop van den Christus.

Psalm 22 geeft ons het lijdensprogram van den Messias, dat daarom in het profetisch geheel zoo opmerkelijk is, omdat hier voor het eerst de splitsing en tegenstelling voorkomt tusschen de glorie van den Koning en het lijden van den Man van Smarte; iets waarin heimelijk de tweede komst des Heeren reeds lag aangeduid. Gaat toch het eerste komen in de smart des doods onder, dan wacht de glorie van het Koninkrijk van zelf op een tweede verschijning. Psalm 45 blijft verre van die diepte, maar biedt in het 7e vers toch een anderen gewichtigen trek aan voor het God-zijn van Messias: 'Uw troon, o God, is eeuwiglijk en altoos, de scepter uws Koninkrijks is een scepter van rechtmatigheid. Gij hebt gerechtigheid lief, daarom heeft u, o God, uw God gezalfd met vreugdeolie!'. Het lied aan Salomo in Psalm 72 toezeggen, doet evenzo het Messias beeld voor ons zielsnóg schitteren. 'Zoolang zon en maan zullen zijn, van geslacht tot geslacht zullen ze U vreezen. Hij zal heerschen van de zee tot de zee en van de rivieren tot de einden der aarde. Zijn naam zal zijn tot in eeuwigheid. Zoolang er de zon is zal zijn naam van kind tot kind voortgeplant worden, en zij zullen in hem gezegend worden, alle heidenen zullen hem welgelukzalig roemen'. 't Zijn elkaar als verdringende lofbetuygingen, die verre boven het beeld van Salomo uitgaan. Hoe hoog men toch den roem van Salomo moge uitgalmen, wat hier bezongen wordt, reikt verre over hem heen in veel rijker toekomst. Ook van Psalm 110 geldt dit. Het zitten aan Gods rechterhand (het Nieuwe Testament zelf wees er op) en wat hier verder in den Gezalide geroemd wordt, kon niet van David zelf gelden, het ging verre boven hem uit, en wijst op een hoogheerlijk komen van den Koning, niet uit Davids huis, maar uitgaande uit de Tente des Heeren in de hemelen. Van de Wijsheid in Spreuk VIII : 12 v. v. mag hetzelfde gezegd. Ook hier spreekt niet een afgetrokken begrip van Wijsheid, maar Hij, in wien die wijsheid als verspersoonlijkt was. Van allen kant blijkt derhalve, dat de Psalmodie, of wil men de heilige Poesie in het gemeen